

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**УПРАВЛІНСЬКІ ПАРАДИГМИ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ ТА ІНКЛЮЗИВНОГО
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ**

**MANAGEMENT PARADIGMS OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT AND INCLUSIVE ECONOMIC GROWTH**

Матеріали

**Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 29-30 листопада 2023 р.)**

Суми
Сумський державний університет
2023

*Рекомендовано вченою радою
навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту
(протокол № 4 від «08» грудня 2023 р.)*

E45 Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» / за заг. ред.: І. І. Рекуненка, В. В. Сулим. Суми : Сумський державний університет, 2023. – 404 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» містять результати наукових досліджень, пов'язаних з актуальними проблемами науки і практики управління та застосуванням інклюзивного підходу до їх вирішення для досягнення цілей сталого розвитку.

Для науковців, аспірантів, студентів, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, науково-дослідних і проектних організацій, комерційних фірм і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Management paradigms of sustainable development and inclusive economic growth" provide the results of scientific research related to the current problems of management science and practice and the application of an inclusive approach to their solution in order to achieve the goals of sustainable development.

For scientists, PhD students, students, representatives of state authorities and local self-government bodies, research and project organizations, commercial companies and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК 005.8:502.131.1(063)

© Колектив авторів, 2023

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

<i>Софія Молочко</i>	Особливості застосування технологічних	
<i>Інга Мірошинченко</i>	Інновацій у туристичному бізнесі	11
<i>Інна Балагуровська</i>	Гуманістичне лідерство для досягнення цілей сталого розвитку	13
<i>Бондар Ю.А.</i>	Шляхи та методи підвищення	
<i>Дар'я Новак</i>	конкурентоспроможності в готельному бізнесі	16
<i>Марина Шевчун</i>	Особливості інноваційного розвитку роздрібної	
<i>Алла Безус</i>	торгівлі в Україні	20
<i>Оксана Яковлева</i>	Цифрова безпека в контексті надання електронних послуг на місцевому рівні	22
<i>Ірина Федулова</i>	Розвиток цифрової економіки в Україні	24
<i>Іван Макарчук</i>		
<i>Anastasiia Krasnonos</i>	Management of organizations for sustainable	
<i>Anastasiia Niesheva</i>	development: challenges and opportunities	28
<i>Варакін Дмитро</i>	Формування і управління бізнес-процесами в іт- компаніях: стратегічний підхід та метрики ефективності	31
<i>Yuliia Hrytsai</i>	Communication features in technical support during	
<i>Svitlana Tarasenko</i>	the sale of medical equipment	33
<i>Дмитро Клиновий</i>	Природні активи у територіальній економіці.....	36
<i>Ірина Петровська</i>		
<i>Валентина Самодай</i>	Впровадження концепції менеджменту якості	
<i>Юлія Яценко</i>	(TQM).....	39
<i>Валентина Самодай</i>	Оптимізація ефективного функціонування системи	
<i>Іслам Лисий</i>	управління якості на підприємстві	41
<i>Владислав Загорко</i>	Особливості використання інструментів управління	
<i>Валентина Самодай</i>	якістю	44
<i>Костянтин Циганок</i>	Недостовірна класифікація товарів за УКТ ЗЕД та її	
<i>Тетяна Чорна</i>	наслідки	47
<i>Андрій Лизогуб</i>	Основні напрями розвитку системи публічного управління та адміністрування	50
<i>Юлія Матвєєва</i>	Вплив фінансових інструментів на процеси	
<i>Галина Сурмай</i>	перетворення відходів в енергію	53
<i>Дем'яненко Н. В.</i>	Особливості підприємницької діяльності як	
<i>Іван Штик</i>	складного й багатопланового процесу	57
<i>Вікторія Кудря</i>		
<i>Алла Світлична</i>	Розвиток фрілансу як широко розповсюдженої	
<i>Владислав Передера</i>	форми самостійної зайнятості	61
<i>Ханлар Махмудов</i>	Брендинг як персоніфікація продукту бізнесу	65
<i>Віктор Кривошея</i>		
<i>Владислав Шамрай</i>		

<i>В'ячеслав Бурименко</i>	Механізм управління інноваційними процесами торгівельного підприємства	69
<i>Яна Кобушко</i>	Удосконалення процесу рекрутингу на виробничих підприємствах України	71
<i>Тетяна Голик</i>	Public health as an aspect of modern urban public policy	74
<i>Oleksii Demikhov</i>		
<i>Sirle Salmistu</i>		
<i>Nadiia Demikhova</i>		
<i>Дар'я Гапієнко</i>	Актуальні теорії мотивації у системі стимулювання праці персоналу	77
<i>Посилкіна О.В.</i>	Впровадження моделі економічного управління в закладах охорони здоров'я в умовах їх переходу на нові умови господарювання	79
<i>Бушуєва В.Ю.</i>		
<i>Інна Бондарчук</i>	Економіко-правовий механізм природокористування.....	83
<i>Вікторія Дехтярчук</i>		
<i>Світлана Капран</i>		
<i>Тетяна Гусаковська</i>	Особливості управління кар'єрним зростанням персоналу організації в сучасних умовах	87
<i>Марина Малець</i>	Вплив митної політики на зовнішньоекономічну діяльність підприємств України	89
<i>Олена Костюнік</i>		
<i>Вікторія Сухоцька</i>	Менеджмент персоналу в банківській установі	91
<i>Наталія Стоянець</i>		
<i>Андрій Дудченко</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства	93
<i>Віталій Андріяшев</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Менеджмент інноваційної діяльності аграрного підприємства	95
<i>Микола Придуха</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Менеджмент підприємств будівельної галузі	97
<i>Сергій Чугай</i>		
<i>Юлія Матвєєва</i>	Особливості промоції зелених енергетичних інновацій у світовій практиці	99
<i>Вадим Желіба</i>		
<i>Людмила Борян</i>	Виклики та завдання сучасного менеджменту	103
<i>Анна Гаман</i>		
<i>Віталій Баранов</i>	Управління трудовими ресурсами організації на основі використання технологій штучного інтелекту	105
<i>Анна Назаренко</i>		
<i>Вікторія Борщ</i>	«Запас» людського капіталу в галузі охорони здоров'я: дефініція та вимір	109
<i>Михайло Данилко</i>		
<i>Ірина Цілюрик</i>	Управління ресурсним потенціалом підприємства...	115

<i>Олексій Жмаєв</i>	Методи подолання опору у процесі запровадження	
<i>Ія Дегтярєва</i>	електронного документообігу	117
<i>Юрій Рагозін</i>	Підходи та методи оцінювання ефективності	
<i>Ія Дегтярєва</i>	діяльності будівельної організації	120
<i>Юрій Лихвар</i>	Підходи до формування організаційної структури	
<i>Ія Дегтярєва</i>	будівельної компанії	126
<i>Nataliya Stoyanets</i>	Improving the effectiveness of existing management	
<i>WU Yiyang</i>	methods of the organization	129
<i>Nataliya Stoyanets</i>	International cooperation and European integration:	
<i>Fu Baoer</i>	innovative dimension	132
<i>Роман Мірошник</i>	Перспективи розвитку малого та середнього	
<i>Соломія Кушпір</i>	бізнесу в умовах воєнного стану в Україні	135
<i>Валентина Ізбаиш</i>	Інтеграція принципів екологічного менеджменту в	
<i>Віктор Кушнірук</i>	економічні стратегії підприємств для сталого	
	розвитку	137
<i>Олександр</i>	Вплив вертикальної диверсифікації на	
<i>Старовойтов</i>	резильєнтність підприємства електронної комерції..	141
<i>Леся Рибалко-Рак</i>	Методи дослідження якості послуг при прийнятті	
<i>Софія Білецька</i>	управлінських рішень на підприємстві	143
<i>Денис Грунін</i>		
<i>Михайло Коломієць</i>	Деякі аспекти управлінської діяльності на	
<i>Олена Хачатурян</i>	підприємстві	145
<i>Роман Мигалюк</i>	Забезпечення особистісного і професійного	
<i>Ія Дегтярєва</i>	розвитку членів команд як чинник успішності	
	компанії	147
<i>Павло Панченко</i>	Друге життя старої електротехніки	151
<i>Гіржева Ольга</i>	Організація зв'язків з громадськістю: роль у	
	формуванні іміджу підприємств та сучасні	
	тенденції розвитку.....	154
<i>Довгенко Я. О.</i>	Сучасна система управління результативністю	
<i>Токарев Б. Р.</i>	підприємства	156
<i>Ірина Тернова</i>	Особливості прийняття управлінських рішень топ-	
<i>Дмитро Безбородий</i>	менеджерами в умовах економічної нестабільності	162
<i>Ліна Стороженко</i>	Демократія участі: сучасні виклики.....	166
<i>Mariya Sira</i>	Aligning management with ai: advancing sustainable	
	development	168
<i>Юлія Матвєєва</i>	Реалізація енергоефективних проєктів у міському	
<i>Михайло Смик</i>	благоустрої	171

<i>Mauboroda Tetiana</i>	Analysis of the current state of development of	
<i>Vertsiuk Illia</i>	advertising projects on the meat market in ukraine	175
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Формування інвестиційної привабливості	
<i>Микола Личак</i>	зовнішньо-економічних проєктів	178
<i>Яна Довгенко</i>	Особливості ризик – менеджменту страхових	
<i>Людмила Яременко</i>	компаній України	180
<i>Тетяна Козарь</i>	Організація професійного навчання з підвищення	
	кваліфікації державних службовців в Україні	184
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Організаційно-структурні перетворення у системі	
<i>Костянтин</i>	адміністративного менеджменту приватного	
<i>Паржсин</i>	медичного закладу тов «САНА – МЕД».....	187
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Якість надання адміністративних послуг на	
<i>Вікторія Козак</i>	регіональному і місцевому рівнях в Україні.....	191
<i>Андрій Андрєєв</i>	Ефективне управління персоналом в умовах	
	непередбачуваних змін та нестабільності	195
<i>Ірина Новік</i>	Комерційна таємниця як одна зі складових успіху	
<i>Ірина Андрощук</i>	економічної безпеки бізнесу	197
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Теоретичні основи управління персоналом в	
<i>Віктор Садовничий</i>	організації: дефініції, класифікація та роль	200
<i>Олександра Кужур</i>	Теоретичні основи взаємодії з клієнтами у бізнес-	
<i>Ігор Хоменко</i>	середовищі	204
<i>Олена Лук'янихіна</i>	Вдосконалення системи управління митними	
<i>Олександр Бондар</i>	ризиками в процесі європейської інтеграції України	208
<i>Костянтин</i>	Особливості надання освітніх послуг в умовах	
<i>Гриценко</i>	діджиталізації суспільства та освіти.....	212
<i>Олександр</i>		
<i>Островський</i>		
<i>Katarzyna</i>	Cognitive technologies for SMART CITY	215
<i>Postrzednik-Lotko</i>		
<i>Людмила Гусарчук</i>	Інноваційні принципи успішного менеджменту в	
	галузі водневої енергетики, як пріоритетна	
	складова концепту національної безпеки України... ..	217
<i>Андрій Коваленко</i>	Феномен резильєнтності в контексті цілей сталого	
<i>Оксана Сакаль</i>	розвитку.....	221
<i>Ihor Vakulenko</i>	Scaling up energy innovations in Ukraine in the	
<i>Svitlana Medvid</i>	context of war and beyond	224
<i>Меженська В.О.</i>	Науково-практичні підходи до формування і	
<i>Посилкіна О.В.</i>	управління корпоративною культурою у закладі	
	охорони здоров'я	226

<i>Вікторія Мартинець</i>	Впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності в контексті цілей сталого розвитку.....	229
<i>Едуард Богдан</i>	Проектний менеджмент як основа розвитку будівельної галузі	231
<i>Антон Золотарьов</i>	Особливості управління сучасними вищими навчальними закладами	233
<i>Юлія Матвєєва</i>		
<i>Катерина Загоруйко</i>		
<i>Світлана Рибальченко</i>		
<i>Iuliia Myroshnychenko</i>	Beyond direct impacts: using system dynamics to capture the consequences of the clean energy transition	235
<i>Катерина Мальцева</i>	Самоорганізація населення в системі місцевого самоврядування	239
<i>Юрії Бакал</i>	Використання методу сценаріїв при оцінці ризиків господарської діяльності закладу охорони здоров'я	241
<i>Яна Деренська</i>	The essence and concept of production organization.	
<i>Anastasiia Karepina</i>	system approach to the organization of production	243
<i>Anastasiia Niesheva</i>	Crafting a positive public image: strategic approaches to managing the perception of employees in local self-government bodies.....	246
<i>Nelya Verbitska</i>		
<i>Svitlana Rybalchenko</i>		
<i>Софія Журило</i>	Антикризове управління на підприємстві і методи запобігання кризи	248
<i>Анастасія Маркіна</i>	Роль формування партнерських відносин у місцевому економічному розвитку	252
<i>Марина Волосюк</i>	Розробка стратегії економічного відновлення та розвитку Сумщини	255
<i>Тарас Савченко</i>		
<i>Світлана Ткачова</i>	Удосконалення стратегічного планування розвитку регіонів України.....	259
<i>Катерина Борисова</i>		
<i>Алекс Нусєйр</i>	Особливості менеджменту персоналу медичних закладів в умовах воєнного стану та кадрових обмежень	262
<i>Kamilė Medekytė-Žydelė</i>	An investigation into the development of an environmental management accounting system tailored for companies providing intellectual	
<i>Andželika Nariūnaitė</i>	services.....	265
<i>Katažyna Basiulis</i>		
<i>Олександр Павлов</i>	Комплементарна управлінська парадигма інклюзивного розвитку об'єднаних територіальних громад та районів України	269

<i>Вуйченко М.А.</i> <i>Яроміч М.М.</i>	Роль управління соціальним розвитком персоналу підприємств в формуванні трудового потенціалу країни	274
<i>Ольга Давидюк-Потужна</i> <i>Олена Павленко</i>	Принципи організації первинної медичної допомоги	277
<i>Олександр Бондар</i> <i>Віктор Виноградчий</i>	Ефективність міжнародної співпраці в управлінні митними ризиками	279
<i>Максим Алексєєв</i> <i>Микола Небава</i> <i>Марія Бойко</i>	Роль цифрових технологій в оптимізації логістичних процесів у фармацевтиці	282
	Методи аналізу маркетингової діяльності на підприємстві: ключ до успіху у сучасному бізнесі.....	284
<i>Катерина Пасько</i> <i>Георг Рекуненко</i>	Управління персоналом в органах державної влади.....	289
<i>Олександр Сухой</i> <i>Ія Десятьова</i>	Ключові функції для формування ефективної корпоративної культури в ІТ компаніях в Україні... ..	291
<i>Тетяна Жолуденко</i> <i>Корж М. В.</i>	Обмеження та можливості впровадження інновацій до комплексу маркетингу на фармацевтичному ринку	294
<i>Ольга Євтушенко</i>	STAY-інтерв'ю як інструмент підтримки та зміцнення команди.....	298
<i>Izabela Marszalek-Kotzur</i> <i>Юлія Дзюбан</i>	Artificial intelligence and organizational management.. ..	300
	Особливості антикризового менеджменту в умовах війни	303
<i>Бобонець Є.С.</i> <i>Ольга Гіржева</i> <i>Ольга Ігнатенко</i>	Теоретичні аспекти у сфері публічного адміністрування	305
	Особливості управління товарною лінійкою компанії та ренеймінгу портфелю продуктів в сучасних умовах.....	308
<i>Вячеслав Мельник</i> <i>Ія Десятьова</i>	Підходи до забезпечення працевлаштування осіб без досвіду роботи, в іт-компанії в умовах кризової ситуації на ринку ІТ	311
<i>Ірина Тернова</i> <i>Аліна Маліновська</i> <i>Світлана Бабич</i> <i>Дмитро Ілясов</i>	Інформаційне забезпечення процесів управління в органах державної влади.....	315
	Формування системи стратегічного управління на основі інформаційної бази даних організації	323

<i>Світлана Бабич</i>	Формування та реалізації стратегічного управління	
<i>Андрій Крайній</i>	розвитком підприємства в умовах цифровізації.....	326
<i>Світлана Бабич</i>	Організаційна структура в системі управління	
<i>Марія Завада</i>	сучасним підприємством	329
<i>Єлизавета Кічігіна</i>	Формування стратегії розвитку іміджу закладів освіти.....	332
<i>Карина Юзефович</i>	Використання штучного інтелекту для оптимізації управлінських процесів	335
<i>Tetyana Mayboroda</i>	Common challenges encountered by emerging	
<i>Daniela Chumakova</i>	organizations	338
<i>Володимир</i>	Пріоритети системи управління інноваційним	
<i>Ціпуринда</i>	розвитком підприємства	341
<i>Олексій Деміхов</i>	Дослідження сучасної політики управління	
<i>Артем Барикін</i>	соціальним розвитком в Польщі (м. Познань) та можливості застосування її підходів в Україні.....	345
<i>Марія Мінченко</i>	Збутова політика підприємства: практичні аспекти	
<i>Тетяна Болотна</i>	використання соціальних мереж	349
<i>Тетяна Майборода</i>	Проектний підхід в управлінні територіальними	
<i>Тимур Саченко</i>	громадами базуючись на методологіях Р2М та РМ..	352
<i>Віталій Нестерук</i>	Актуальність дистанційних та гібридних моделей управління організаціями в контексті інформаційних технологій	355
<i>Вероніка Приходько</i>	Використання сучасних технологій в управлінні персоналом молочних підприємств	358
<i>Руслан Мугутдінов</i>	Особливості управління проектами в сфері	
<i>Денис Смоленніков</i>	інтелектуальних розваг: вітчизняний та місцевий досвід	363
<i>Юлія Опанасюк</i>	Управління інвестиційною привабливістю	
<i>Сергій Кашка</i>	підприємств водопостачання при повоєнному відновленні.....	365
<i>Катерина Кравцова</i>	Роль публічного управління та адміністрування у підвищенні системи мотивації викладацького складу у закладах вищої освіти.....	368
<i>Олена Заворотна</i>	Розробка заходів щодо удосконалення надання амбулаторно-поліклінічної допомоги населенню...	372
<i>Супрун Богдана</i>	Удосконалення системи мотивації та оплати праці на підприємствах	374

<i>Тетяна Бондар</i>	Особливості планування міжнародного проекту.....	376
<i>Владислав Тимошенко</i>		
<i>Тетяна Майборода</i>	Новели законодавства щодо спрощення процедури надання адміністративних послуг	379
<i>Анастасія Пушкарь</i>	Соціальні інновації в Україні: виклики та перспективи.....	381
<i>Вікторія Сулим</i>		
<i>Юлія Матвєєва</i>	Особливості системи менеджменту підприємства медичної галузі (на прикладі комунального некомерційного підприємства «Новгород-Сіверська центральна міська лікарня» імені І. В. Буяльського).....	384
<i>Арсен Мяус</i>		
<i>Катерина Логінова</i>	Теоретичний аспект формування системи управління фінансово-економічною безпекою	386
<i>Ольга Шульга</i>	Реалізація корпоративної соціальної відповідальності в Україні	389
<i>Ірина Музира</i>	Удосконалення системи управління підприємством у сфері оптової торгівлі твердим, рідким, газоподібним паливом (на прикладі ТОВ «ПЕТРОЛ ІЮКРЕЙН»).....	392
<i>Світлана Тодорова</i>	Значення комунікативних якостей сучасного керівника.....	394
<i>Ольга Дромашко</i>	Підготовка викладачів до екологічної грамотності: подолання прогалин в екологічній освіті.....	397
<i>Яна Півоварова</i>	Управління прибутком туристичних компаній в умовах сезонності	399
<i>Бондар Ю.А.</i>		
<i>Liudmyla Saher</i>	Assessment approaches of inclusive growth	402

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СУМЩИНИ

*Савченко Тарас Григорович,
студент ДС.мз-21 групи,
Сумський державний університет, м. Суми*

Сучасні глобальні економічні процеси визначають регіональну політику як важливий елемент ринкової економіки, який є детермінантом сталого розвитку кожної держави у цілому. Зважаючи на процеси реформування системи управління України, значення регіонів у впровадженні економічних трансформацій, особливо в умовах воєнного стану, тільки зростає. Створення можливостей самостійної розбудови, управління для регіонів є ключовою ідеєю розвитку, формування системи раціонального використання інтегрального потенціалу території України (Качан, 2011).

Саме регіональна економічна політика визначає організаційно-правові, економічні заходи у сфері регіонального розвитку згідно поточних і стратегічних цілей держави (Краснопольська, 2016). Регіональна економічна політика має чіткі цілі, завдання, механізми, які формують загальну стратегію; враховують політичні, національні, соціальні фактори, що дозволяють впливати на регіональний розвиток. Такі організаційно-правові та економічні заходи активізують процеси самоврядування регіону, раціонального використання наявних ресурсів, активного розвитку місцевої економіки, ефективну взаємодію з іншими регіональними центрами.

За визначенням ряду українських науковців, зокрема проф.Є.П. Качана (2011), регіональна економічна політика – це державне управління суспільним розвитком регіонів на основі наявних ресурсів і потреб; система заходів, націлених на реалізацію інтересів кожного регіону держави зважаючи на тери-торіальні відмінності, які є унікальним внутрішнім ресурсом для підвищення загального потенціалу України. Регіональна політика є самостійною, а не похідною від загальнодержавної, ланкою політичної основи країни, без реалізації якої неможлива повноцінна та ефективна життєдіяльність суспільства.

Прикладом успішної реалізації регіональної економічної політики є країни Європейського Союзу, у яких гармонійний розвиток країн-членів, рівні показники соціально-економічного розвитку регіонів, вирівнювання їх диспропорцій є пріоритетними (Буряк, Фінагіна & Бітюк, 2019). Європейський досвід здійснення такої політики буде зразком для формування власної стратегії розвитку, адже: 16 вересня 2014 року Верховна Рада України та Європейський Парламент синхронно ратифікували Угоду про асоціацію між Україною та ЄС (2021); 23 червня 2022 року Україна отримала

статус країни-кандидата на вступ до ЄС (2022); є зовнішньополітична ініціатива ЄС «Східне партнерство» (2021), яка передбачає багатосторонній вимір взаємодії.

Тим паче в умовах сьогодення – воєнний стан в країні через військову агресію РФ, її наслідки – досвід ефективної регіональної політики ЄС (Чужиков, 2016), зокрема економічної, є необхідним для максимального використання можливостей регіонів.

Нашою державою розроблено стратегічний документ «Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку» (2017), де вказані терміни запуску, реалізації механізмів збалансованого розвитку, нового напрямку економічного зростання. Відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року, Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 створено Державну стра-тегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки (2020) (далі – ДСРР), яка визначає ключові цілі сталого розвитку регіонів, та План заходів з її реалізації (2021). На основі цього документу було розроблено та затверджено на другій сесії Сумської обласної ради 11.12.2020 року Стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки (далі – Стратегія) (2020) та План заходів на 2021-2023 роки (2021) (далі – План) з її реалізації для Сумської області у зв'язку із завершенням строку реалізації попередньої ДСРР до 2020 року та новими викликами перед державою за останні 7 років.

Стратегічне бачення Сумської області представляє чітку систему цілей регіонального розвитку, зокрема економічного на засадах SMART-спеціалізації, яка містить оперативні цілі: конкурентоспроможний промисловий, аграрний комплекс регіону, стимулювання активності малого та середнього бізнесу.

У Стратегії Сумщини сформульовані головні чинники розвитку області: здійснено аналіз сильних і слабких сторін, можливостей і загроз розвитку (SWOT-аналіз), SWOT-матриця області (аналіз взаємозв'язків SWOT/TOWS), сценарії розвитку, стратегічне бачення області.

Найважливішим пріоритетом для нашого регіону є активне залучення інвестицій в економіку через формування сприятливого інвестиційного клімату, розвиток людського капіталу, від яких залежить економічний та інноваційний розвиток як регіону, так і держави у цілому.

Реалізація Стратегії і Плану заходів стали потребувати кардинального оновлення у зв'язку із російською збройною агресією проти України. Отже було сформувано нові підходи, сценарії розвитку територій, відбудови життя у прикордонні. Розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації – керівника обласної військової адміністрації від 10.05.2022 №141-ОД створено Раду з відновлення та розвитку економіки Сумської області (далі – Рада), завданням якої було розроблення Стратегії відновлення та розвитку економіки Сумської області на 2022-2024 роки (2022) та каталогу

проектних ідей у розрізі п'яти пріоритетних напрямів: «Безпековий регіон», «Промисловий комплекс», «Аграрний сектор», «Людський потенціал» та «Економічні інновації». Документ розроблений з урахуванням результатів, досягнутих при реалізації попередніх стратегій державного та регіонального значення у відповідності до сьогоdnішніх реалій.

Стратегія передбачає реалізацію антикризових проєктів для відновлення та сталого розвитку регіону у середньостроковій перспективі. Документ містить три сценарії розвитку області (оптимістичний, реалістичний, песимістичний); кожен з них визначає бачення можливостей та потенційних траєкторій розвитку Сумщини; описує соціально-економічний розвиток області спираючись на воєнні реалії, припущення, економічні показники.

Сформована візія Сумщини у сучасних умовах невизначеності обмежує можливості довгострокового планування, проте робить його більш оперативним та гнучким. Стратегією передбачено реалізацію конкретних проєктних ідей (про які йшла мова вище) у межах визначених напрямів:

«Безпековий регіон» – містить проєктні ідеї, що стосуються забезпечення підтримки оборони, захисту кордону; енергетичної безпеки; створення безпечних умов для життєдіяльності громад області;

«Промисловий комплекс» передбачає: створення нових та відновлення наявних інженерної, транспортно-логістичної і маркетингової інфраструктур; експорт продукції; створення конкурентоспроможного, промислового комплексу;

«Аграрний сектор» має на меті забезпечення продовольчої безпеки регіону з акцентом на місцевих товаровиробників; розвиток ринку, розгортання мережі міні переробки у галузі тваринництва та рослинництва;

«Людський потенціал» містить проєкти, спрямовані на підвищення рівня життя населення (зміцнення здоров'я; доступ до освіти; інтеграція професійної та вищої освіти відповідно до вимог сучасного ринку праці);

«Економічні інновації» включають ідеї «зеленої економіки»; «децентралізаційної економіки»; стимули для інноваційної економічної діяльності, збільшення робочих місць; експорту послуг; консультацій, супроводу бізнесу в процесі його змін.

У документі кожна проєктна ідея передбачає реалізацію технічних завдань, які містять терміни виконання, очікувані результати, необхідні фінансові ресурси. Управління процесом реалізації Стратегії здійснюється через трирівневу систему:

I рівень – загальна координація Сумською обласною військовою адміністрацією.

II рівень – систематизація, координація, відбір, узгодження, реалізація проєктів через Агенцію регіонального розвитку Сумської області.

III рівень – безпосередня розробка і реалізація проектів командами територіальних громад та інших установ і організацій регіону.

Список використаних джерел

1. Буряк Є. В., Фінагіна О. В., Бітюк І. М. (2019). Європейський досвід економічної інтеграції: перспективи адаптування в межах української державної та регіональної політики. *Теоретико-методологічні засади розвитку фінансової системи України на основі інноваційно-інвестиційних стратегій*: кол. монографія. Кривий Ріг: ФОП Чернявський Д.О. С. 263–277.
2. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки № 695 (2020). Відновлено з <http://surl.li/aelmb>.
3. Качан Є.П. (2011). Регіональна економіка: Підручник для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ. Затверджено МОН. Київ. 670 с.
4. Краснопольська Т.М. (2016). Регіональна політика в Україні: типи та інструменти. *Актуальні проблеми політики. Випуск 58*. С.189-202.
5. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад № 265 (2022).
6. План заходів на 2021—2023 роки з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 (2021). Відновлено з <http://surl.li/efjez>.
7. Стратегія відновлення та розвитку економіки Сумської області на 2022-2024 роки (2022). Відновлено з <http://surl.li/dsjsl>.
8. Стратегія регіонального розвитку Сумської області на 2021-2027 роки (2020). Відновлено з <http://surl.li/eeuej>.
9. Східне партнерство – зовнішньополітична ініціатива Європейського Союзу. (2021). Предствництво України при Європейському Союзу. Відновлено з <http://surl.li/efglc>.
10. Угода про асоціацію між Україною та ЄС (2021). Відновлено з <http://surl.li/efjfi>.
11. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» № 722/2019 (2019). Відновлено з <http://surl.li/cmwad>.
12. УКРАЇНА 2030: Доктрина збалансованого розвитку (2017). Відновлено з <http://surl.li/efjfl>.
13. Україна отримала статус кандидата на вступ в ЄС (2022). *Європейська правда. Міжнародна безпека та євроінтеграція України*. Відновлено з <http://surl.li/efjfn>.
14. Чужиков В. (2016). Регіональна політика Європейського Союзу. КНЕУ. 495 с.